

1 לא ילפינן – אין אנו לומדים, ולכן אינו פוסל אף כששמענו שחשב
2 הנכרי מחשבת פסול. ואתא [ו-ובא] רבי אליעזר למימר, ילפינן –
3 לומדים בבנין אב, שהבעלים פוסלים במחשבת עבודת כוכבים בחוץ,
4 מפסול מחשבה בפנים.

5 ואתא [ו-ובא] רבי יוסי למימר, אפילו בקדשים הנעשים בפנים נמי
6 – גם לא פוסלת מחשבת הבעלים. כיון שזה מחשב וזה עובד לא
7 אמרינן.

8 כמבואר לעיל, בהמה שנשחטה לשם עבודת כוכבים, אסורה
9 בהנאה. הגמרא מביאה מחלוקת אמוראים, דין בהמה שנשחטה
10 לאכילה, אלא שחשב השוחט בשעת השחיטה, לזרוק את דמה או
11 להקטיר את חלבה לעבודת כוכבים: אתמר, השוחט את הבהמה
12 לאוכלה, ובעת השחיטה חשב לזרוק את דמה לעבודת פוכבים, או
13 שחט וחסב להקטיר חלבה לעבודת פוכבים, רבי יוחנן אמר,
14 הבהמה פסולה – אסורה בהנאה. רבי שמעון בן לקיש אמר,
15 מותרת אף באכילה.

16 הגמרא מבארת את מחלוקת: רבי יוחנן אמר, פסולה, כיון שסובר
17 שבמחשבה לשם עבודת כוכבים, מחשבין מעבודה לעבודה, כלומר
18 שאם בשעת עבודת השחיטה חשב לעבוד עבודת כוכבים בוריקת
19 דמה, נפסלת הבהמה. וזאת משום דילפינן – לומדים פסול חולין
20 הנעשים בחוץ, מקדשים הנעשים בפנים, ובקדשים אם חשב
21 בעבודת השחיטה על עבודת הוריקה שתיעשה לאחר זמנה, וזהו
22 פיגול. ריש לקיש אמר, מותרת, כיון שבחולין אין מחשבין
23 מעבודה לעבודה, וזאת משום שלא גמרינן – אין לומדים חוץ
24 מפנים.

25 הגמרא מביאה מאמר נוסף בו נחלקו רבי יוחנן וריש לקיש, ומשהו
26 בין הנאמרים: ואודו לטעמייהו – והלכו רבי יוחנן וריש לקיש
27 לשיטתם (ובחים ט), דאתמר, שהקמה – את החטאת לשמה, וחשב בעת
28 השחיטה ששוחט על מנת לזרוק דמה שלא לשמה אלא לשם קרבן
29 אחר, רבי יוחנן אמר, פסולה. רבי שמעון בן לקיש אמר, בשרה.
30 מבארת הגמרא: רבי יוחנן אמר, פסולה, משום שמחשבין מעבודה
31 לעבודה, כלומר אם חשב בשעת שחיטה, לפסול את החטאת בפסול
32 שלא לשמה בעבודה אחרת, נפסלת החטאת, וזאת משום שגמרינן
33 – אנו לומדים מחשבת פסול של שלא לשמה מפחשבת פיגול שהיא
34 רק במחשב מעבודה לעבודה, וכמו שבמחשבת פיגול אם שחט על
35 מנת לזרוק את הדם או להקטיר את האימורים לאחר זמנם, פיגול, כך
36 במחשבת פסול שלא לשמה, פסול. רבי שמעון בן לקיש אמר,
37 בשרה, כיון שאין מחשבין מעבודה לעבודה, וזאת משום שלא
38 גמרינן – אין אנו לומדים מחשבת פסול שלא לשמה מפחשבת
39 פיגול.

40 הגמרא מבארת מדוע צריך להביא את שתי המחלוקות, ולא ניתן
41 להביא אחת וממילא נבין שנחלקו כך גם בשניה: וצריכא – צריכה
42 הגמרא להשמיענו את מחלוקתם בין בחולין לשם עבודת כוכבים
43 ובין בקדשים במחשבת שלא לשמה. דאי אתמר בהא – שאם היתה
44 נאמרת מחלוקתם רק בבהמת חולין ששחטה על מנת לזרוק דמה
45 לעבודת כוכבים, היינו אומרים, בהא קאמר – רק באופן זה אמר רבי
46 שמעון בן לקיש שכשרה, משום דפסול חולין הנשחט בחוץ, מפסול
47 קדשים הנשחט בפנים, לא ילפינן – אין אנו לומדים, אבל פסול
48 שלא לשמה בחטאת הנעשית בפנים מפסול פיגול הנעשה בפנים
49 שמקום פסולם שוה, אימא מודי ליה – היה ניתן לומר שמודה ריש
50 לקיש לרבי יוחנן שלומדים זה מזה והחטאת פסולה.

51 ואי אתמר בהך – ואם היתה נאמרת מחלוקתם רק בחטאת, היינו
52 אומרים, פהיהא קאמר רבי יוחנן – רק בחטאת אמר רבי יוחנן
53 שפסולה, כיון שלמדו פנים מפנים, אבל בהא – בבהמת חולין

54 הנשחטת בחוץ, אימא מודי ליה – היה ניתן לומר שמודה רבי יוחנן
55 לרבי שמעון בן לקיש שאין לומדים חוץ מפנים.

56 מסיקה הגמרא: צריכא – אכן נצרכת הבאת שתי המחלוקות.

57 הגמרא מקשה ממשנתנו על דברי רבי יוחנן במחלוקת הראשונה,

58 ועל דברי ריש לקיש במחלוקת השנייה: מתיב [ו-הקשה] רב ששת,

59 שנינו במשנה, אמר רבי יוסי, קל וחומר הדברים שמחשבת עובד

60 כוכבים אינה פוסלת את בהמתו כששחטה ישראל, ומה במקום

61 שמחשבה פוסלת דהיינו במוקדשין, אף על פי כן אין הכל הולך

62 אלא אחר מחשבת העובד, מקום שאין מחשבה פוסלת בו, דהיינו

63 בחולין, אינו דין – וכי אין ראוי שיהיה הדין, שלא יהא הכל הולך

64 אלא אחר מחשבת השוחט. מברר רב ששת: מאי – מהי כוונת רבי

65 יוסי, ששנה שאין מחשבה פוסלת בחולין. אילימא דלא פסלת כלל

66 – אם נאמר שכוונתו היא שמחשבה אינה פוסלת כלל בחולין, אלא

67 וביחה דעבודת פוכבים דמיתקרא – אם כן שחיטה לשם עבודת

68 כוכבים שאוסרת את הבהמה בהנאה, היכי משכחת לה – איך

69 תימצא, והרי המחשבה אינה פוסלת כלל.

70 רב ששת מבאר את דברי רבי יוסי ומקשה מהם: אלא פשימא – אלא

71 פשוט, שמה ששנה רבי יוסי שאין מחשבה פוסלת בחולין, כוונתו היא

72 שאינה פוסלת כשחשב מעבודה לעבודה, והכי קאמר – וכך אמר

73 רבי יוסי, ומה במקום שמחשבה פוסלת בו, דהיינו במוקדשין

74 בחושב מעבודה לעבודה, אף על פי כן אין הכל הולך אלא אחר

75 מחשבת העובד, מקום שאין מחשבה פוסלת בו, דהיינו בחולין

76 בחושב מעבודה לעבודה, אלא פוסלת רק אם חושב מחשבת פסול

77 באותה עבודה, כגון שאמר ששוחט לעבודת כוכבים, אינו דין שלא

78 יהא הכל הולך אלא אחר מחשבת השוחט. ואם כן פנים – מה

79 שאמר רבי יוסי במוקדשים שמחשבה מעבודה לעבודה 'פוסלת' ולא

80 אמר 'מפגלת', ומשמע כל פסול ואפילו פסול שלא לשמה, קשיא

81 לרבי שמעון בן לקיש, שאמר שחטאת שחשב בשחיטה לזרוק דמה

82 שלא לשמה, כשרה, כיון שאין לומדים פסול שלא לשמה מפיגול.

83 ומה שאמר רבי יוסי, שבחולין הנעשים בחוץ, מחשבה מעבודה

84 לעבודה אינה פוסלת, קשיא לרבי יוחנן שאמר שמחשבה לשם

85 עבודת כוכבים פוסלת מעבודה לעבודה, כיון שלומדים פסול של

86 חולין הנעשים בחוץ, מקדשים הנעשים בפנים.

87 הגמרא מבארת שניתן לתרץ את דעת ריש לקיש: בשלמא – מובן

88 שהקושיא מדברי רבי יוסי בעבודת פנים, לרבי שמעון בן לקיש לא

89 קשיא, כיון שיש לומר, הא – מה שאמר רבי שמעון בן לקיש,

90 שמחשבת פסול שלא לשמה מעבודה לעבודה אינה פוסלת, אמרה

91 מקמי דשמעה – לפני שמע את משנתנו מרבי יוחנן רבו, וחלק

92 עליו מסברא ואמר שאין מסתבר ללמוד פסול שלא לשמה מפסול

93 פיגול. הא – ומה שאפשר לומר שחור בו, לכתר דשמעה מרבי

94 יוחנן – הוא לאחר ששמע מרבי יוחנן שזו משנה.

95 הגמרא חוזרת לקושייתו על רבי יוחנן: אלא מה שאמר רבי יוסי

96 שמחשבה מעבודה לעבודה בחולין הנעשים בחוץ אינה פוסלת,

97 קשיא לרבי יוחנן. מתרצת הגמרא: הוא מויתיב לה – רב ששת

98 הקשה את הקושיא, והוא מפרק לה – והוא מתרץ אותה, בארבע

99 עבודות – מה שאמר רבי יוסי שאין מחשבה פוסלת בחולין, אין

100 כוונתו בחושב מעבודה לעבודה, אלא בחושב מחשבת פסול בארבע

101 עבודות. והכי קאמר – וכך אמר רבי יוסי, ומה במקום שמחשבה

102 פוסלת, במוקדשין – אם חשב לאכול מן הזבח חוץ למקומו בשעה

103 שעשה אחת מארבע עבודות, והם, שחיטה וקבלת הדם, הולכת

104 הדם, וחריקתו, אף על פי כן אין הכל הולך אלא רק אחר מחשבת

105 העובד, ומחשבת הבעלים אינה פוסלת.

59 שנתכוין לתת לה גט, ונפילתו לבסוף הוא רק גילוי על תחילת דבריו,
 60 ואין אנו נסמכים רק על סוף מעשיו, ולכן בזה אמר רבן שמעון שהוא
 61 גט. אך כאן אמר השוחט רק לאחר השחיטה שזרוק דמה לעבודת
 62 כוכבים, ואין לנו גילוי מתחילת מעשיו, דהיינו בשחיטתו, שאז כבר
 63 היה מומר, ושמא בזה סובר רבן שמעון שאין אומרים הוכיח סופו על
 64 תחילתו.
 65 הגמרא מביאה דין אחר של רבן שמעון בן גמליאל: **אלא אמר**
 66 **רבנא**, לא אמרו היתר משום כבודו **דרבן שמעון בן גמליאל דהבא**
 67 – שדבריו יובאו כאן, **דתנא בברייתא (ביב קלח),** חולה מסוכן **הפיתב**
 68 בשטר מתנה את נכסיו **לאחרים, והיו בהן עבדים, ואמר הלה –**
 69 **המקבל, אי אפשרי בהו, אם היה רבו שני של העבד, דהיינו מקבל**
 70 **המתנה, בהו, הרי אלו – העבדים אוכלין בתרומה כדון עבדי כהן,**
 71 **כיון שזכה בהם בעל כרחו. רבן שמעון בן גמליאל אומר, כיון**
 72 **שאמר הלה – המקבל, אי אפשרי בהו, כבר זכו בהו יורשין של**
 73 **האדון הראשון, כיון שלא זכה בהם המקבל. והוינן בה –** ושאלנו,
 74 **לתנא קמא** שאמר שזכה המקבל, וכי **אפילו עומד וצווח** שאינו
 75 רוצה בהם, זוכה בעל כרחו, היכן מצינו מקבל מתנה בעל כרחו.
 76 ויישבנו, **אמר רבה, ואיתקא –** ויש אומרים שרבי יוחנן יישב, שאכן
 77 **בצווח מעיקרא –** מתחילה, **דכולי עלמא –** בין תנא קמא ובין רבן
 78 שמעון בן גמליאל, **לא פליגי –** אינם חולקים, וסוברים **דלא קנה, וכן**
 79 **בשותק וקיבל את השטר, וכסוף צווח, דכולי עלמא לא פליגי**
 80 **וסוברים דקנה. כי פליגי –** אבל נחלקו באופן **שזיכה לו החולה**
 81 **למקבל את שטר המתנה על ידי אדם אחר בפניו, ושחק המקבל,**
 82 **ולכסוף כשסרו לו את השטר, צווח, תנא קמא כבר, מדשתיק**
 83 **קננהו –** משתיקתו בתחילה מוכח שרצה לקנות, **והאי דקא צווח –**
 84 **ומה שעכשיו הוא צווח, מיהדר קא הדר ביה –** עכשיו חזר בו, ולכן
 85 קנה המקבל. **ורבן שמעון בן גמליאל כבר, הוכיח מה צווח**
 86 **בסופו, על השתיקה שבתחילתו, שאף ששחק, לא רצה לקנות. והא**
 87 **דלא צווח מעיקרא –** ומזה שלא צווח מתחילה, הוא מפני ש**כבר, כי**
 88 **לא אתי ליה, אמאי צווח –** כל זמן שהמתנה לא הגיעה לידי,
 89 למה צווח. ומשום כבוד תנא קמא שסבר שלא אומרים הוכיח סופו
 90 על תחילתו, לא אמרו איסור במעשה דקיסרי. ומשום כבוד רבן
 91 גמליאל שסבר שאומרים הוכיח סופו על תחילתו, לא אמרו בה
 92 היתר.
 93 פסק הלכה בדין ישראל ששחט לנכרי: **אמר רב יהודה אמר**
 94 **שמואל, הלקה ברבי יוסי, שבהמת נכרי ששחטה ישראל, מותרת,**
 95 כיון שרק מחשבת השוחט פוסלת.
 96 מעשה שפסקו בו רבבי יוסי: **הנהו טייעי –** אותם ישמעאלים **דאתו –**
 97 שבאו למקום הנקרא **ציקוניא, ומתוך שהיו טרודים בעסקיהם יהיב**
 98 **דיברי לטבחי ישראל –** נתנו אילים לקצבים יהודיים שישחטו
 99 ויפשיטו אותם, **ואמרו להו לקצבים, דמא ותרבא לדין –** הדם
 100 והחלב יהיו לנו לצורך העבודת כוכבים, **משכא ובישרא לדיהו –**
 101 העור והבשר יהיו לכם. **שלקה –** שלח רב מוכי בו **רב מתנה** שאלה
 102 זו **לקמיה דרב יוסף, כי האי גוונא מאי –** באופן כזה מה הדין, האם
 103 מחשבת הישמעאלים שחושבים על החלב והדם לעבודת כוכבים,
 104 אוסרת את הבהמה, או שאינה אוסרת כאשר הישראל שוחט. **שלק**
 105 **ליה רבי יוסף, הכי אמר רבי יהודה אמר שמואל, הלקה ברבי יוסי,**
 106 שאין מחשבת הבעלים פוסלת כשאר שוחט, ולכן מותר.
 107 שנינו במשנה שרבי אליעזר פוסל שחיטת ישראל בבהמת נכרי,
 108 משום שסתם מחשבת הנכרי היא לשם עבודת כוכבים, וחידש,
 109 שפסולה אף אם שחטה רק כדי לתת לנכרי חלק מועט ממנה. הגמרא
 110 דנה בשיטת: **אמר ליה רב אחא בריה דרב איוא לרב אשי, לרבי**
 111 **אליעזר שמחשבת נכרי פוסלת את שחיטת ישראל אף כשלנכרי רק**
 112 **חלק מועט בבהמה, יש להסתפק, יהיב ליה וזווא לטבח ישראל –** אם
 113 נתן הנכרי זוו לקצב ישראל ואמר לו, כשתשחט את בהמתך תן לי
 114 מבשרה כנגד הזוה, **מאי, האם אמר רבי אליעזר את דינו רק באופן**
 115 **שהיה הנכרי שותף בחלק מועט בבהמה כבר מתחילה, שבאופן זה**
 116 **יותר מסתבר לומר שמחשבת הנכרי תפסול, כיון שהיא ממש**

1 **מקום שאין מחשבה לשם עבודת כוכבים פוסלת, דהיינו בחולין,**
 2 **אלא רק בשתי עבודות –** בשחיטה וזריקת הדם, **אינו דין שלא יהא**
 3 **הכל הולך אלא אחר מחשבת השוחט.**
 4 סיוע לדברי רבי יוחנן מברייתא: **תנא פותיה דרבי יוחנן –** שנינו
 5 בברייתא כדברי רבי יוחנן, **השוחט את הפתמה לאוכלה, ובעת**
 6 **השחיטה חשב לזרוק דמה לעבודת כוכבים, ואו להקטיר חלפה**
 7 **לעבודת כוכבים, הרי אלו זכתי מתים ואסורים בהנאה.**
 8 ממשכה הברייתא: **שחטה ישראל סתם, ואחר כך חישב עליה**
 9 **לזרוק דמה או להקטיר חלפה לעבודת כוכבים, זה היה מעשה**
 10 **בקיסרי, ולא אמרו ו-הכריעו בה חכמים לא איסור ולא היתר.**
 11 **אמר רב הורא, לא אמרו בה איסור, משום כבודן דרבנן ותנא**
 12 **קמא במשנהו, שסברו, שאין אומרים סתם מחשבת נכרי לעבודת**
 13 **כוכבים, ולכן אף שמתברר מאמירתו של השוחט לאחר השחיטה,**
 14 **שהוא מומר לעבודת כוכבים, כיון שלא ידוע מה חשב בעת**
 15 **השחיטה, הבהמה כשירה לרבנן.**
 16 **ולא אמרו בה היתר, משום כבודו דרבי אליעזר, הסובר, שאומרים**
 17 **סתם מחשבת נכרי לעבודת כוכבים, וכיון שנתברר שהשוחט מומר**
 18 **לעבודת כוכבים, פסולה הבהמה לרבי אליעזר.**
 19 דוחה הגמרא: **מפאי –** מניין שזה הביאור בברייתא, **דלמא ו-שמא**
 20 **עד פאן לא קאמרי רבנן התם ו-שם במשנהו** שאין אומרים סתם
 21 מחשבת נכרי לעבודת כוכבים, **אלא דלא משמענא מהנכרי דחשיב**
 22 **לשם עבודת כוכבים, אכל הקא –** כאן במעשה דקיסרי, **דשמענא**
 23 **לאחר השחיטה דחשיב לזרוק דמה לעבודת כוכבים, ניתן לומר**
 24 **שסוברים רבנן שהוכיח סופו –** מחשבתו לאחר השחיטה על תחילתו
 25 – על השחיטה, ונאמר שגם אז חשב לשם עבודת כוכבים, ותיפסל.
 26 **אי נמי –** אופן נוסף לדחות, **עד פאן לא קאמרי רבי אליעזר התם –**
 27 **שם במשנה שפסולה, אלא גבי אדם שכבר בעת השחיטה מוחזק**
 28 **כעובד כוכבים, דסתם מחשבת עובד כוכבים לעבודת כוכבים,**
 29 **אכל כאן במעשה דקיסרי שהשוחט הוא ישראל שמחזק בכשרות**
 30 **בעת השחיטה, ניתן לומר שסובר שהוכיח סופו על תחילתו, לא**
 31 **אמרינן, כי שמא רב אחר השחיטה נכנס בו יצר הרע והמיר דתו.**
 32 הגמרא מבארת באופן אחר: **אלא אמר רב שיזבי, לא אמרו בה**
 33 **היתר, משום כבודו דרבן שמעון בן גמליאל הסובר שאומרים**
 34 **הוכיח סופו על תחילתו.**
 35 הגמרא מבררת את כוונת דברי רב שיזבי: **הי –** לאלו דברי **רבן**
 36 **שמעון בן גמליאל** נתכוין רב שיזבי, **אלימא –** אם נאמר שכוונתו
 37 לדברי **רבן שמעון בן גמליאל דניסין, דתנן (גיטין טו), הבריא –** אדם
 38 בריא שאמר לעדים **בתבו גט לאשתי, אך לא אמר לתת לה את**
 39 **הגט, והלך לו, אנו אומרים שרק רצה לשחק בה כדי שתשוב**
 40 **שרוצה לתת לה גט, ולא תפציר בו לתת לה גט כדי לפוטרה מיבום**
 41 **אם ימות, ולכן רק יתבו ויחתמו, אך העדים אינם נעשים שלוחי**
 42 **לגרשה. ממשכה המשנה: ומעשה בבריא שאמר בתבו גט לאשתי,**
 43 **ועלה לגט ונפל וימת, וכבר נתנו העדים את הגט לאשתו, אמר רבן**
 44 **שמעון בן גמליאל, אם מעצמו נפל, הרי זה גט, שכשומר כתבו**
 45 **גט, ידע שעומד לעלות וליפול, והיה בהול מחמת מיתתו ומחמת כן**
 46 **לא גמר דבריו לומר גם שיתנו. ואם הרוח דחתו ו-דחתו** ונפל
 47 **מחמתו, אינו גט, והוינן בה –** ותמנה על משנה זו, **מעשה לסתור**
 48 **– וכי הדרך היא לומר דבר ולסותרו על ידי מעשה, ויישבנו, תפורי**
 49 **מחקרא והכי קתני –** יש ללמוד את המשנה כאילו היא חסירה,
 50 ולאחר הדין הראשון בבריא שאמר כתבו גט לאשתי, שאומדים
 51 שרצה לשחק בה, יש לשנות בה, **אם הוכיח סופו על תחילתו,**
 52 **כלומר שמסוף מעשיו ניכר שרצה לגרשה, הרי זה גט. ומעשה נמי**
 53 **– וגם היה מעשה, בבריא שאמר בתבו גט לאשתי, ועלה לגט ונפל**
 54 **ומת, אמר רבן שמעון בן גמליאל, אם מעצמו נפל, הרי זה גט.**
 55 **ואם הרוח דחתו, אינו גט. ומוכח שסובר שאומרים הוכיח סופו על**
 56 **תחילתו.**
 57 דוחה הגמרא: **ודלמא שאני התם –** ושמא שונה הדבר שם בגיטין,
 58 **דקאמר בתבו –** שאמר בתחילה, כתבו, שבוה יש כבר קצת הוכחה

המשך ביאור למס' חולין ליום חמישי עמ' ב

10 הנכרי, ולכן אף אם לא החזיר לו זוזו, אין מחשבת הנכרי פוסלת.

משנה

11 המשנה עוסקת בשוחט לשם הרים וגבעות וכדומה שעשה את
12 ההרים וגבעות עבודה זרה, ששחיטתו פסולה מדרבנן ואסורה
13 באכילה, ואינה נאסרת בהנאה כדין כל תקרובת עבודה זרה: הַשׁוֹחֵט
14 לְשֵׁם הָרִים - שְׁעוּבָה אֵת הַהָר עַל יְדֵי שְׁשׁוּחַט לְשֵׁמוֹ, אוֹ לְשֵׁם
15 נְבָעוֹת, אוֹ לְשֵׁם יָמִים, אוֹ לְשֵׁם נְהָרוֹת, אוֹ לְשֵׁם מְדַבְּרוֹת, שְׁחִיטָתוֹ
16 פְּסוּלָה ואינה מתירה את הבשר לאכילה.
17

1 בבעלותו, או שאמר דינו אף באופן זה שהבהמה בבעלות הישראל
2 ונתן לו הנכרי זוז כדי לקנות ממנו כנגדו בשר בבהמה. אָמַר לֵיהּ רַב
3 אֲשֵׁי, חֲזִינָן - צריכים אנו להתבונן, אִי אֵינִישׁ אֱלֵמָא הוּא, דְּלֹא מְצִי
4 מְרַחֵי לֵיהּ - אם הנכרי הוא אדם אלים, ואין הישראל יכול לדחותו
5 ולהחזיר לו את הזוז, נמצא שקנה הנכרי בקניה גמורה, וְאָסוּר, כיון
6 שיש לנכרי חלק בה, ולרבי אליעזר סתם מחשבת נכרי היא לעבודת
7 כוכבים. וְאִי לֹא אֵלִים הוּא, ויכול לדחותו ולהחזיר את הזוז, אָמַר
8 לֵיהּ - יכול לומר לו, רַיְשִׁיךָ וְהָר - הכה ראשך בהר או קבל חזרה
9 את זוזך, וכיון שיכול לומר לו כן, נמצא ששחיטתו אינה בשביל